

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำและการวิเคราะห์งบกระแสเงินสดของบริษัทจำกัดในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาวอรพรรณ อรรถชัยภูมิ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-1511-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACTORS AFFECTING THE PREPARATION AND ANALYTICAL METHODS
FOR CASH FLOW STATEMENTS OF LIMITED COMPANIES IN BANGKOK

MISS ORAPUN AKKAPOOSIT

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Accountancy in Accounting

Department of Accountancy

Faculty of Commerce and Accountancy

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-53-1511-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำและการวิเคราะห์งบกระแสเงินสดของบริษัท
จำกัดในเขตกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวอรพรรณ อรรถชัยภูมิต
สาขาวิชา การบัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์กชกร เฉลิมกาญจนา

คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....
.....คณบดีคณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คนุชา คุณพนิชกิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. วรศักดิ์ ทุมมานนท์)

.....
.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กชกร เฉลิมกาญจนา)

.....
.....กรรมการ
(คุณธวัชชัย เกียรติกวานกุล)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวอรพรรณ อรรถชัยภูมิ : ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำและการวิเคราะห์งบกระแสเงินสดของบริษัทจำกัดในเขตกรุงเทพมหานคร. (FACTORS AFFECTING THE PREPARATION AND ANALYTICAL METHODS FOR CASH FLOW STATEMENTS OF LIMITED COMPANIES IN BANGKOK) อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชกร เฉลิมกาญจนา. 146 หน้า. ISBN 974-53-1511-7

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้วิธีการคำนวณกระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานกับ วิธีทางตรงหรือวิธีทางอ้อม 2) เพื่อศึกษาประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดทำงบกระแสเงินสด 3) เพื่อศึกษาการใช้เทคนิคการวิเคราะห์งบกระแสเงินสด 4) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำงบกระแสเงินสด

แบบวิธีวิจัยของการศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์กับกลุ่มตัวอย่างคือบริษัทจำกัดในเขตกรุงเทพมหานครที่มีทุนจดทะเบียนระหว่าง 10 – 50 ล้านบาท จำนวน 378 บริษัทและได้รับตอบกลับจำนวน 121 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 32.01 และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบค่าสัดส่วนของประชากร โดยใช้ Z-test การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก การทดสอบค่าเฉลี่ยของสองประชากร และการประมาณค่าสัดส่วนแบบช่วงของประชากร

จากผลการศึกษาพบว่า บริษัทจำกัดในเขตกรุงเทพมหานครมีการจัดทำงบกระแสเงินสดน้อยกว่า 50% สำหรับบริษัทที่มีการจัดทำงบกระแสเงินสดส่วนใหญ่จัดทำงบกระแสเงินสดวิธีทางตรง เพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีระบบคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ช่วยในการจัดทำงบกระแสเงินสด ตลอดจนมีการจ้างสำนักงานบัญชีในการจัดทำงบกระแสเงินสด ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้วิธีทางตรงหรือวิธีทางอ้อมในการคำนวณกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน คือ ปัจจัยต้นทุนการจัดทำ ปัจจัยระยะเวลาในการจัดทำ และปัจจัยความยากง่ายในการจัดทำ ประโยชน์ส่วนใหญ่ที่ได้รับจากการจัดทำงบกระแสเงินสด คือ เพื่อใช้ในการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคต ทั้งนี้หากกิจการมีการนำเทคนิคการวิเคราะห์วิธีต่าง ๆ ไปใช้ในการวิเคราะห์งบกระแสเงินสดเพื่อใช้ในการตัดสินใจจะทำให้ได้รับประโยชน์มากขึ้น ซึ่งวิธีวิเคราะห์ส่วนใหญ่ที่ใช้ คือ วิธีการวิเคราะห์แบบภาพรวม โดยในการจัดทำงบกระแสเงินสดส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของความรู้ความเข้าใจในการจัดทำงบกระแสเงินสด ทำให้บริษัทต้องการคำแนะนำและความช่วยเหลือในเรื่องของการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในวิธีการวิเคราะห์งบกระแสเงินสดและการจัดทำงบกระแสเงินสด

ภาควิชา.....การบัญชี.....ลายมือชื่อนิติศ..... อรรถชัยภูมิ อรรถชัยภูมิ
สาขาวิชา.....การบัญชี.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อ.ชกร เฉลิมกาญจนา
ปีการศึกษา.....2547.....

4582438326 : MAJOR ACCOUNTING

KEY WORD : CASH FLOW STATEMENT

ORAPUN AKKAPOOSIT : THESIS TITLE. FACTORS AFFECTING THE PREPARATION AND ANALYTICAL METHODS FOR CASH FLOW STATEMENTS OF LIMITED COMPANIES IN BANGKOK. THESIS ADVISOR : KOTCHAKORN CHALERMKANACHANA. ASST. PROF. 146 pp.

ISBN 974-53-1511-7

The objectives of this thesis are 1) to study relationship of factors that affected the format of cash flow operation in preparation cash flow statements. 2) to study usefulness of cash flow statements. 3) to study the technique for analysis cash flow statements 4) to study problem of preparing cash flow statements.

This study used the descriptive research and exploratory research methods. This study uses the questionnaires to collect data from sampling of limited companies in Bangkok, capital between 10 – 50 million baths, 378 companies. The response rate 32.01% and the collected data was analyzed by using descriptive statistics, Z test for the proportion of population test, logistic regression analysis, the test of between two-related-sample, and the estimation proportion of population

The results indicate that the limited companies in Bangkok preparation cash flow statements less than 50%. The limited companies preparation cash flow statement use direct method because the advance technology have accounting software and audit firm help to preparing cash flow statement. The factors affected to use the method is cost of preparation, how long of preparation and difficult of preparation. The most usefulness of cash flow statements is forecast cash flow in the future. However, if companies use the technique for analysis cash flow statements will have usefulness more than preparation cash flow statements. And the most analysis techniques is the total cash flow analysis. The most problem of cash flow statements is knowledge of preparation cash flow statements. And need to train cash flow analysis techniques and preparation cash flow statements.

Department.....Accountancy.....Student's signature.....ORAPUN AKKAPOOSIT
 Field of study.....Accounting.....Advisor's signature.....*R. Chm.*
 Academic year.....2004.....

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อผู้ช่วยศาสตราจารย์กรกช เถลิงกาญจนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาตลอดเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ แก้ไขและตรวจทานความถูกต้องเหมาะสมของวิทยานิพนธ์ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี พร้อมกันนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่ออาจารย์ ดร.วรศักดิ์ ทุมมานนท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คุณธวัชชัย เกียรติกวานกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เพิ่มเติม ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

รวมถึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ณรงค์ฤทธิ์ อัสวเรืองพิภพ อาจารย์ภาคสถิติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำทางด้านสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คณาจารย์คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จทางการศึกษาของผู้เขียน

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้องเป็นอย่างสูงที่ได้อบรม สั่งสอน และให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมา รวมถึงขอขอบคุณความช่วยเหลือและกำลังใจที่ได้รับจากพี่ ๆ และเพื่อน ๆ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การทบทวนวรรณกรรม.....	6
ความเป็นมาของงบกระแสเงินสด.....	15
ความหมายและความสำคัญของงบกระแสเงินสด.....	17
ความสัมพันธ์ระหว่างงบกระแสเงินสดกับงบดุลและงบกำไรขาดทุน.....	17
การจัดจำแนกรายการในงบกระแสเงินสด.....	18
รูปแบบการจัดทำงบกระแสเงินสด.....	20
ความแตกต่างระหว่างงบกระแสเงินสดวิธีทางตรงและวิธีทางอ้อม.....	20
ประโยชน์ของงบกระแสเงินสด.....	21
การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด.....	22
การวิเคราะห์แบบภาพรวม.....	25
การวิเคราะห์ส่วนร่วม.....	27
การวิเคราะห์ตามแนวโน้ม.....	28
การวิเคราะห์อัตราส่วนกระแสเงินสด.....	29
ตัวอย่างการจัดทำงบกระแสเงินสดและการใช้อัตราส่วนกระแสเงินสด.....	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
สมมติฐานในการวิจัย.....	48

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็น.....	59
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สรุปการจัดส่งและการตอบกลับของแบบสอบถาม.....	61
ผลการวิเคราะห์.....	62
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	87
รายการอ้างอิง.....	89
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	93
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม.....	101
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน.....	140
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	146

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1	แสดงการทดสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของการจัดตั้งและการตอบกลับของแบบสอบถาม.....	61
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะกิจการ.....	62
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของอายุของกิจการ.....	63
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนพนักงาน.....	63
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของประเภทของธุรกิจ จำแนกตามการจัดประเภทของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า.....	64
ตารางที่ 4.6	แสดงจำนวนและร้อยละของรูปแบบการจัดทำงบกระแสเงินสดในส่วนของกิจกรรมดำเนินงาน.....	65
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนของปัจจัยที่มีผลต่อการคำนวณกระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน.....	65
ตารางที่ 4.8	แสดงจำนวนและร้อยละของประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดทำงบกระแสเงินสด.....	66
ตารางที่ 4.9	แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนของระดับประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดทำงบกระแสเงินสด.....	66
ตารางที่ 4.10	แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำงบกระแสเงินสด.....	67
ตารางที่ 4.11	แสดงจำนวนและร้อยละของคำแนะนำและความช่วยเหลือในการจัดทำงบกระแสเงินสด.....	67
ตารางที่ 4.12	แสดงจำนวนและร้อยละของบริษัทจำกัดที่มีการใช้งบกระแสเงินสดในการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ.....	68
ตารางที่ 4.13	แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุที่กิจการไม่ใช้งบกระแสเงินสดในการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ.....	68
ตารางที่ 4.14	แสดงจำนวนและร้อยละของการใช้วิธีการวิเคราะห์แบบต่าง ๆ	69
ตารางที่ 4.15	แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนวิธีการวิเคราะห์แบบต่าง ๆ ที่ใช้.....	69
ตารางที่ 4.16	แสดงจำนวนและร้อยละของการใช้วิธีการวิเคราะห์แบบภาพรวม.....	70

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน ของประโยชน์ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ ความเข้าใจและการอธิบายผล ของการใช้วิเคราะห์แบบภาพรวม.....	71
ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนและร้อยละของการใช้วิธีการวิเคราะห์ส่วนร่วม.....	71
ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน ของประโยชน์ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ ความเข้าใจและการอธิบายผล ของการใช้วิเคราะห์ส่วนร่วม.....	72
ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวนและร้อยละของการใช้วิธีการวิเคราะห์อัตราส่วน กระแสเงินสด.....	73
ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน ของประโยชน์ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ ความเข้าใจและการอธิบายผล ของการใช้วิเคราะห์อัตราส่วนกระแสเงินสด.....	74
ตารางที่ 4.22 แสดงจำนวนและร้อยละของการใช้วิธีการวิเคราะห์แนวโน้ม.....	74
ตารางที่ 4.23 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน ของประโยชน์ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ ความเข้าใจและการอธิบายผล ของการใช้วิเคราะห์แนวโน้ม.....	75
ตารางที่ 4.24 แสดงจำนวนและร้อยละของประโยชน์ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ งบกระแสเงินสด.....	76
ตารางที่ 4.25 แสดงการทดสอบสมมติฐานที่ 1 การทดสอบค่าสัดส่วนของประชากร.....	77
ตารางที่ 4.26 แสดงการทดสอบสมมติฐานที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม.....	78
ตารางที่ 4.27 แสดงการทดสอบสมมติฐานที่ 3 การทดสอบค่าเฉลี่ยของสองประชากร.....	81
ตารางที่ 4.28 แสดงการทดสอบสมมติฐานที่ 4 การประมาณค่าสัดส่วนแบบช่วงของ ประชากร.....	83